

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบของการบริหารสินทรัพย์ต่อผลการดำเนินงาน ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100)

จิรัชญา ศีลสัตยวงค์¹

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเภทเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAMs) ของการบริหารสินทรัพย์ ต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100) เกี่ยวกับผลกระทบประเภทเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของการบริหารสินทรัพย์ประกอบด้วย (1) สินค้าคงเหลือ (2) ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ (3) ค่าสอบบัญชี และ (4) ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีของบริษัทดังกล่าวสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560 ถึง 2562 ซึ่งตัวแปรตามผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประกอบด้วย อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และอัตราส่วนระหว่างราคาหรือมูลค่าของบริษัท (Tobin's Q)

ผลการวิจัย พบว่า เรื่องสำคัญในการตรวจสอบของการบริหารสินทรัพย์ มีผลกระทบเชิงบวกกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งนี้ ผลการวิจัยดังกล่าวอาจมีความแตกต่างไปตามแต่ละประเภทของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ รวมทั้งเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในแต่ละบริษัทมีความแตกต่างไปตามความเสี่ยงสืบเนื่องและสภาพแวดล้อมของแต่ละบริษัทอีกด้วย

คำสำคัญ: เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ; การบริหารสินทรัพย์; สินค้าคงเหลือ; ที่ดินอาคารและอุปกรณ์; ค่าสอบบัญชี

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

การอ้างอิง:

จิรัชญา ศีลสัตยวงค์. (2566). เรื่องสำคัญในการตรวจสอบของการบริหารสินทรัพย์ต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100). *วารสารดุชนกบัณฑิตทางสังคมศาสตร์*, 13(3), 788-803.

¹ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
70 หมู่ 4 ตำบลหนองบัว อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี 71190, ประเทศไทย
ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: aj.jirachaya@kru.ac.th

Key Audit Matters of Assets Management on SET 100 Performance

Jirachaya Seensattayawong¹

Abstract

This research article aims to study: the relationship between the types of key audit matters (KAMs) of asset management. on the performance of companies listed on the Stock Exchange of Thailand (SET 100) regarding the impact of important matters in the audit of asset management, including (1) the value of inventories, (2) property, plant, and equipment, (3) audit fees, and (4) accrued expenses. of companies listed on the Stock Exchange of Thailand By using content analysis of important matters in the audit in the auditor's report of the said company for the year ending 31 December 2017 to 2019, which variables based on the performance of the company listed on the Stock Exchange of Thailand include the rate of Return on Asset and the ratio between the price or value of the company (Tobin's Q).

Findings are as follows: It was found that important matters in the audit of asset management, Have a positive impact on the performance of companies listed on the Stock Exchange of Thailand. However, the results of such research may differ according to each type of important matter in the audit. Including the important matters of auditing in each company, there are differences according to the inherent risks and environment of each company.

Keywords: Key Audit Matters; Inventory; Property; Plant and Equipment; Audit Free

Type of Article: Research Article

Cite this article as:

Seensattayawong, J. (2023). Key Audit Matters of assets management on SET 100 performance. *Ph.D. in Social Sciences Journal*, 13(3), 788-803.

¹ Faculty of Management Science, Kanchanaburi Rajabhat University
70 Moo 4 Nongbua, Meaung, Kanchanaburi 71190, Thailand
Corresponding Author Email: aj.jirachaya@kru.ac.th

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปี พ.ศ. 2558 ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่สุดของรายงานผู้สอบบัญชีแบบใหม่ คือ การให้ผู้สอบบัญชีนำเสนอ “เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ” (Key Audit Matters--KAMs) ในรายงานของผู้สอบบัญชี โดยคณะกรรมการมาตรฐานการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นระหว่างประเทศ (International Auditing and Assurance Standards Board--IAASB) ได้มีการปรับปรุงมาตรฐานการสอบบัญชีระหว่างประเทศ (International Standard on Auditing--ISA) หลายฉบับ (International Auditing and Assurance Standards Board, 2015b) รวมถึงในการตรวจสอบบัญชีทั่วโลก สำนักงานสอบบัญชีระหว่างประเทศได้ให้ความสำคัญกับการเปิดเผยเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ซึ่งประเด็นที่สำคัญในการดำเนินงานของบริษัทนั้น จำเป็นต้องใช้การตรวจสอบของการบริหารสินทรัพย์ในการวางแผน ควบคุม และตัดสินใจ นอกจากนี้ สภาวิชาชีพบัญชีฯ ได้รวบรวมข้อมูลจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเกี่ยวกับการจัดกลุ่มบริษัทจดทะเบียนเพื่อให้สามารถเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างบริษัทจดทะเบียน การนำเสนอ KAMs เรื่องการรับรู้รายได้ที่ผิดพลาดไม่เกี่ยวกับการทุจริตของบริษัทจดทะเบียนติดอันดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าการรับรู้รายได้แต่ละประเภทและปริมาณรายการค้าค่อนข้างซับซ้อน รวมถึงมุมมองของผู้บริหารและนักลงทุนว่ารายได้เป็นศักยภาพในการดำเนินธุรกิจ หากมองในอีกหนึ่งธุรกิจ คือ กลุ่มสินค้าอุปโภคและบริโภคจะเน้นสินค้าคงเหลือก่อนรายได้ เนื่องจากสินค้าคงเหลือต้องมีการประมาณการมูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับ รวมถึงการพิจารณาตั้งค่าเผื่อสินค้าค้างนานจนเสื่อมสภาพ ดังนั้น ต้องใช้ดุลยพินิจจากผู้บริหารและผู้สอบบัญชีโดยมีขั้นตอนตั้งแต่การประเมินและพิจารณาข้อสมมติต่างๆ ที่ผู้บริหารใช้เพื่อให้เชื่อมั่นได้ว่ามูลค่าสินค้าบันทึกไว้เหมาะสม สะท้อนให้เห็นว่าผู้สอบบัญชีให้ความสำคัญต่อการนำเสนอ

KAMs และเห็นได้ว่า KAMs มีความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญที่สุดที่ผู้สอบบัญชีได้เลือกนำเสนอ KAMs

“เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ” (KAMs) ในรายงานของผู้สอบบัญชีแบบใหม่ตามที่กำหนด โดย ISA701 จะเป็นวิธีการแก้ปัญหาทางด้านการลดช่องว่างของข้อมูล (information gap) และการเพิ่มประสิทธิผลของการสื่อสาร ISA 701 อธิบายว่าการนำเสนอ KAM จะช่วยเพิ่มมูลค่าด้านการสื่อสารให้กับรายงานของผู้สอบบัญชีในแง่ความโปร่งใสในการสอบบัญชีเนื่องจากการให้ข้อมูล แก่ผู้ใช้งบการเงิน เพื่อให้เข้าใจเรื่องที่สำคัญที่สุดในการตรวจสอบงบการเงินในงวดปัจจุบันตามความเห็นของผู้สอบบัญชีที่เฉพาะเจาะจงต่อกิจการที่ได้รับการตรวจสอบ โดยสามารถช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจกิจการและเรื่องที่ผู้บริหารต้องใช้วิจารณญาณอย่างสาระสำคัญมีนัยสำคัญตามดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพของผู้สอบบัญชีในการตรวจสอบงบการเงินงวดปัจจุบัน เรื่องสำคัญในการตรวจสอบเป็นเรื่องที่เลือกมาจากเรื่องที่สื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสียในการกำกับดูแล ซึ่งเกิดจากกระบวนการตัดสินใจของผู้สอบบัญชีในการเลือก KAMs เพื่อที่จะสื่อสารกับผู้ใช้งบการเงิน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นข้อมูลจากงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100) ประจำปี พ.ศ. 2560-2562 ที่ผ่านมา ซึ่งเป็นการศึกษาจำนวน KAMs ที่มีความสัมพันธ์ต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100) ผลการวิจัยพบว่า เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAMs) มีผลกระทบเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100) และในแง่ของผลประโยชน์และต้นทุนการเปิดเผยข้อมูล KAMs พบว่า ปัจจุบันผู้ใช้งบการเงินต้องการข้อมูลที่มีซับซ้อนและละเอียดมากยิ่งขึ้นมากกว่าข้อมูลจากรายงานผู้สอบบัญชีแบบเดิม จึงแสดงให้เห็นว่านักลงทุนได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญก่อนการเปิดเผยข้อมูลของผู้สอบบัญชี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเภทเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAMs) ของการบริหารสินทรัพย์ต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET100)

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 เรื่องสำคัญในการตรวจสอบของการบริหารสินทรัพย์ โดยงานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษามูลค่าของสินค้าคงเหลือ (inventory) ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ (fix assets) ค่าสอบบัญชี (audit free) และค่าใช้จ่าย (accrual expenses)

1.2 ผลการดำเนินงานของบริษัท (performance-SET100) ประกอบด้วย อัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) อัตราส่วนผลตอบแทนจากส่วน

ของผู้ถือหุ้น (ROE) และอัตราส่วนตามแนว Tobin's Q – สินทรัพย์รวม (total asset)

3. ตัวแปรควบคุม (control variable)

งานวิจัยครั้งนี้ใช้ตัวแปรควบคุม ได้แก่ สำนักงานสอบบัญชี ประเภทอุตสาหกรรม ปี เช่นเดียวกับงานวิจัยในอดีต (Elizabeth, Kay, Maria, & Miguel, 2016; Srijunpetch, 2017) และผู้วิจัยคาดว่าตัวแปรดังกล่าวมีผลกระทบต่อเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ โดยสำนักงานสอบบัญชี ประเภทอุตสาหกรรม และปี วัตถุประสงค์เป็นค่าตัวแปรหุ่นเช่นกัน ซึ่งตัวแปรควบคุมในงานวิจัยนี้ วัตถุประสงค์นี้

สำนักงานสอบบัญชี ให้ค่าตัวแปร เป็นเลข 0 และ 1 ซึ่งมีสำนักงานสอบบัญชี Big 4 ให้ค่าตัวแปร เป็นเลข 1 และ สำนักงานสอบบัญชีที่ไม่ใช่ Big 4 ให้ค่าตัวแปร เป็นเลข 0 (ดูตาราง 1) ปี ให้ค่าตัวแปร เป็นเลข 1-3

ตาราง 1

สำนักงานสอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100)

ที่	สำนักงานสอบบัญชี	จำนวนบริษัท
1	สำนักงานสอบบัญชี (Big 4)	220
2	สำนักงานสอบบัญชีที่ไม่ใช่ (Non Big 4)	6
	รวม	226

ประเภทอุตสาหกรรม ให้ค่าตัวแปร เป็นเลข 1-15 ซึ่งมีประเภทอุตสาหกรรมทั้งหมด 15 อุตสาหกรรม (ดูตาราง 2)

ตาราง 2

ประเภทอุตสาหกรรมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100)

ที่	อุตสาหกรรม	จำนวนบริษัท
1	AGRI	3
2	COMM	26
3	CONMAT	6
4	CONS	6

ตาราง 2

ประเภทอุตสาหกรรมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100) (ต่อ)

ที่	อุตสาหกรรม	จำนวนบริษัท
5	ENERG	56
6	ETRON	9
7	FOOD	25
8	HEALTH	9
9	VICT	21
10	MEDIA	12
11	PETRO	6
12	PKG	3
13	PROP	23
14	TOURISM	3
15	TRANS	18
	รวม	226

ซึ่งผู้วิจัยเก็บข้อมูลช่วงเวลาทั้งหมด 3 ปี แต่เนื่องจากขนาดของบริษัทที่วัดโดยสินทรัพย์รวมมีค่าแตกต่างกันมาก จึงได้ทำการแปลงข้อมูลเพื่อให้ได้ค่าที่เล็กลงและสามารถนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบตามวิธีการทางสถิติได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งขนาดของบริษัทสามารถคำนวณได้จากค่าลอการิทึมธรรมชาติของรายได้ของ

บริษัทในปี

2. ขอบเขตด้านประชากรและตัวอย่าง
ประชากรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100) ปี 2560 - ปี 2562 โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จำนวน 226 บริษัท (ดูตาราง 3)

ตาราง 3

ตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง	ปี พ.ศ.			รวม
	2560	2561	2562	
ประชากรและตัวอย่างจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	100	100	100	300
หัก บริษัทกลุ่ม ประกันภัย สินเชื่อ ธนาคาร	17	17	17	51
หัก บริษัทที่ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับ KAMs	6	3	0	9
หัก บริษัทที่ไม่เปิดเผยค่าสอบบัญชีในรายงานประจำปี หรือแบบฟอร์ม 56-1	5	4	5	14
ประชากรและตัวอย่าง-สุทธิ	72	76	78	226

ผ่านการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) อยู่ในกลุ่มที่ 1 สาขาสังคมศาสตร์

3. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการศึกษา
งานวิจัยนี้เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิที่เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ข้อมูลในการเงินงวดบัญชีปี พ.ศ. 2560 ถึงปี พ.ศ. 2562

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบของการบริหารสินทรัพย์มีผลกระทบกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อนำไปใช้ประโยชน์แก่ทางวิชาการ แก่ผู้สอบบัญชี บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สังคม และเศรษฐกิจ ให้มีการบริหารสินทรัพย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับคุณค่าในเชิงการให้ข้อมูล

Lang and Lundholm (1993) พบว่า เมื่อบริษัทเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นในเชิงปริมาณ ความน่าเชื่อถือและความทันต่อเวลาของข้อมูลที่เหมาะสมส่งผลกระทบต่อให้นักลงทุนมีปริมาณมากขึ้น ผลการดำเนินงานมีการคาดการณ์จากนักวิเคราะห์การเงินมีความถูกต้องมากขึ้นและมีความต่างกันน้อยลงระหว่างนักวิเคราะห์การเงินด้วยกัน รวมถึงมีผลการดำเนินงานมีการตลาดเคลื่อนน้อยลง นอกจากนี้ Christensen, Glover, and Wolfe (2014) ได้ศึกษาว่า “เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ” นั้น เปลี่ยนแปลงการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุนรายย่อยหรือไม่ โดยทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักลงทุนที่ไม่ใช่มืออาชีพ ในการทดสอบนี้จะสังเกตปฏิกิริยาที่นักลงทุนได้ตอบต่อรายงาน ผู้สอบบัญชีรูปแบบใหม่ที่มีการเปิดเผยเรื่องการตรวจสอบการประมาณมูลค่ายุติธรรม ผลการวิจัยพบว่า ผลกระทบแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ผลกระทบจากลักษณะข้อมูลและผลกระทบจากความน่าเชื่อถือของข้อมูลนักลงทุน

ที่ได้รับย่อหน้าที่มีเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจะมีแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจมากกว่านักลงทุนที่ได้รับข้อมูลในรูปแบบมาตรฐาน หรือได้รับข้อมูลในรูปแบบเชิงอรรถ และผลกระทบของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจะลดลง หากมีการนำเสนอการแก้ปัญหาความเสี่ยงที่ได้นำเสนอนั้นรวมถึงงานวิจัยของ Christensen et al. (2014) พบว่า การตัดสินใจของนักลงทุนมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปเมื่อได้รับข้อมูล เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ในขณะที่ Anne, Jaime, & Clive (2016) พบว่า นักลงทุนไม่ได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์มากขึ้นเมื่อ มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญสำหรับในประเทศไทยงานวิจัยของ Srijunpetch (2017) พบว่า KAMs มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตอบสนองของตลาดด้านปริมาณอย่างมีนัยสำคัญ

นอกจากนี้ การเปิดเผย KAMs ส่งผลให้ผู้สอบบัญชีต้องระมัดระวังในการปฏิบัติงานมากขึ้น (Tangruenrat, 2015) ซึ่งอาจนำไปสู่การเพิ่มต้นทุนของค่าบริการสอบบัญชี รวมถึงงานวิจัยในอดีตมีความนิยมนำค่าสอบบัญชีเป็นตัวแทนของคุณภาพการสอบบัญชี (Fitriany & Anggraita, 2016; Martinez & Moraes, 2014) ตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701 เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAMs) ระบุไว้ว่า การนำเสนอ KAMs ไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีแบบใหม่จะช่วยลดช่องว่างของข้อมูล (information gap) ด้วยการเพิ่มคุณค่าในเชิงการให้ข้อมูล (informative value) ซึ่งจะช่วยให้ข้อมูลการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีที่โปร่งใสมากขึ้น ส่งผลให้ผู้ใช้อ้างอิงข้อมูลจากงบการเงินเข้าใจกิจการและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับดุลยพินิจที่สำคัญของผู้บริหารมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีหลักฐานชัดเจนว่า การเปิดเผย KAMs ไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชานั้น จะสามารถเพิ่มคุณค่าในเชิงการให้ข้อมูลได้จริงตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ อย่างไร นอกจากนี้ ISA 701 ได้ให้คำจำกัดความของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAM) กล่าวว่า

เรื่องที่มีนัยสำคัญที่สุดในการตรวจสอบงบการเงินของงวดปัจจุบันโดยเป็นเรื่องของดุลยพินิจของผู้สอบบัญชีที่เลือกมาจากเรื่องที่ให้ข้อมูลเปิดเผยกับผู้มีส่วนที่ในการกำกับดูแลแล้ว ทั้งนี้ ความมีนัยสำคัญที่ว่ำนนั้นอาจพิจารณาได้จากปัจจัยต่างๆ ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เช่น ขนาด ลักษณะและผลกระทบของเรื่องดังกล่าว นอกจากนี้ผู้สอบบัญชีต้องติดตาม ติดตามหรืออ่านทานข้อมูลเกี่ยวกับงบการเงินที่ตรวจสอบซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเอกสารอื่นๆ ด้วย เพื่อพิจารณาว่ามีการแสดงข้อมูลอื่นที่ขัดแย้งกับงบการเงินกันหรือไม่ ตาม ISA 720 The Auditor's Responsibilities Relating to Other Information in Documents Containing Audited Financial Statements ที่ได้เสนอการเปลี่ยนแปลงไปแล้วก่อนหน้านี้

ประเภทเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ KAMs

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ เป็นเรื่องที่เลือกมาจากเรื่องที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแล KAMs ที่ผู้สอบบัญชีเลือกมานำเสนอ จึงมักเป็นประเด็นที่ต้องการความใส่ใจเป็นพิเศษจากผู้สอบบัญชี เนื่องจากมีความสลับซับซ้อนและต้องอาศัยดุลยพินิจที่สำคัญของผู้บริหาร ซึ่งรายการเหล่านี้มักมีความยากและมีความเสี่ยงในการตรวจสอบ รวมทั้งต้องใช้เวลาและทรัพยากรจำนวนมากในการตรวจสอบเรื่องดังกล่าว จนเป็นที่พอใจของผู้สอบบัญชี ประเภทของ KAMs นั้น จะแตกต่างกันไปตามคุณลักษณะของกิจการ ไม่ว่าจะเป็น ขนาด ความซับซ้อน ธรรมชาติ ของธุรกิจ และเหตุการณ์เฉพาะของกิจการนั้นๆ (International Auditing and Assurance Standards Board, 2013; International Auditing and Assurance Standards Board, 2015a) รวมทั้งอุตสาหกรรมที่กิจการนั้นๆ ดำเนินการอยู่ ดังนั้น ผู้สอบบัญชีจึงต้องใช้วิจารณญาณของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับประเภทของ KAMs ที่ควรสื่อสารในรายงานของผู้สอบบัญชี โดยในการจัดประเภทของเรื่องสำคัญในการ

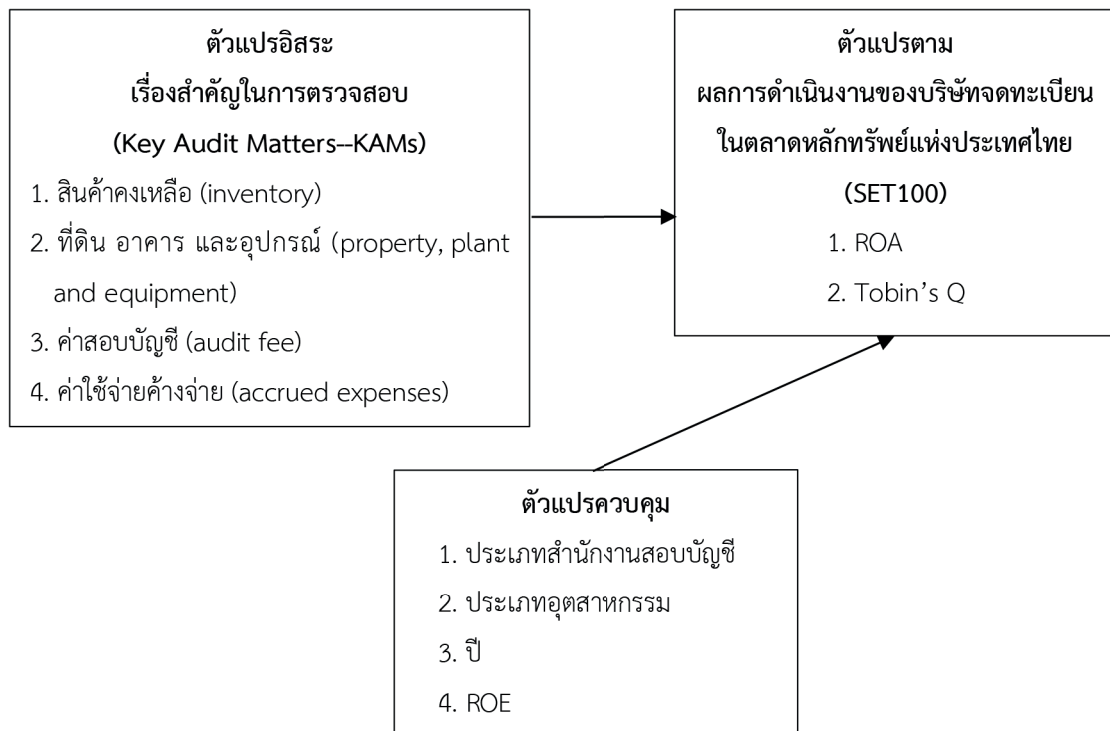
ตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีตามการจัดประเภทของ KPMG International Cooperative (2017), Pricewaterhouse Coopers (2017) มีจำนวน 14 ประเภท ได้แก่ (1) การรวมกิจการ (Acquisition & Merger--ACQM) (2) มูลค่าของสินทรัพย์ชีวภาพ (Biological Assets -- BIO) (3) มูลค่าของค่าความนิยมและสินทรัพย์ไม่มีตัวตน (Goodwill--GW) (4) มูลค่าของสินค้าคงเหลือ (Inventory--INV) (5) มูลค่าของเงินลงทุน (Investments--INVEST) (6) คดีความฟ้องร้องและข้อพิพาท (Legal provision--LEGAL) (7) รายการสำรองและรายการค้างจ่าย (Provision and Contingent Liabilities--PRO) (8) มูลค่าของที่ดินอาคารและอุปกรณ์ (Property plant and equipment--PPE) (9) มูลค่าของลูกหนี้การค้า (Account receivable--AR) (10) การรับรู้รายได้ (Revenue Recognition--REV) (11) ภาษี (Taxation--TAX) (12) มูลค่าของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน (Investment property--INVP) 13) มูลค่าของอสังหาริมทรัพย์ (Real estate valuation--REAL) และ (14) อื่นๆ (Others--OTHER) อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยศึกษาเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของการบริหารสินทรัพย์ต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100) พิจารณาเรื่อง มูลค่าของสินค้าคงเหลือ (inventory) ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ (property, plant, and equipment) ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย (accrued expenses) และค่าสอบบัญชี (audit Free) สำหรับงานวิจัยของ Elizabeth et al. (2016) พบว่า รายงานผู้สอบบัญชีรูปแบบใหม่นั้น ส่งผลกระทบบ่อน้างน้อยต่อค่าธรรมเนียมในการตรวจสอบ (audit fee) อย่างไรก็ตามงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวยังมีจำนวนน้อยและผลการวิจัยพบในต่างประเทศ และงานวิจัยนี้คาดว่าจำนวนเรื่อง KAMs จะมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับค่าสอบบัญชีในบริบทของประเทศไทย ซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างจากต่างประเทศ

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับผลการดำเนินงาน

Anderson and Wright (1988) ศึกษาผลการดำเนินงานของความเป็นมืออาชีพของผู้สอบบัญชีที่มีประสบการณ์ พบว่า ผลการประเมินความเสี่ยงของงานสอบบัญชานั้น แตกต่างกันระหว่างผู้สอบบัญชีที่มีประสบการณ์กับผู้สอบบัญชีฝึกหัด หมายถึง ความเป็นมืออาชีพของผู้สอบบัญชีเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการสอบบัญชี ดังนั้นสำนักงานสอบบัญชี ควรคัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบ พร้อมเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพื่อสร้างความชำนาญ ความเป็นมืออาชีพ มีพื้นฐานจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความเที่ยงธรรมและช่างสังเกตการณ์และสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพ รวมถึงข้อกำหนดเกี่ยวกับความเป็นอิสระอันส่งผลให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ผลงานวิจัยของ Hirshleifer and Teoh (2003), Payne, Bettman, and Johnson (1993) แสดงให้เห็นว่าข้อมูลที่ไม่ดึงดูดความสนใจหรือยากต่อการทำความเข้าใจจะไม่ได้รับการให้ความสำคัญสอดคล้องกับ Information Processing Theory เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับการลงทุนจึงทำให้สามารถคาดการณ์ได้ว่าข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานจะส่งผลกับการตัดสินใจของนักลงทุน

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Basu (1997), Cheng, Hopwood, and McKeown (1992), Freeman and Tse (1992), Hayn (1995) และ โดยในปี พ.ศ. 2559 ประเทศไทยได้มีการบังคับใช้มาตรฐานการสอบบัญชี ฉบับที่ 701 “เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ” (KAMs) จึงเป็นที่น่าสนใจว่าการเพิ่มย่อหน้า KAMs ในหน้ารายงานผู้สอบบัญชีจะเกิดประโยชน์อย่างไรต่อบริษัทและนักลงทุน โดยที่การเปิดเผย KAMs ทำให้เข้าใจลักษณะทางธุรกิจได้ดีขึ้น และผู้สอบบัญชีต้องระมัดระวังในการปฏิบัติงานมากขึ้น (Tangruenrat, 2015) ทั้งนี้ ในประเทศไทยยังพบว่า สำนักงานสอบบัญชี Big 4 มีการนำเสนอจำนวน KAM ที่มากกว่า Non-big 4 (Tangruenrat, 2017) และงานวิจัยในอดีตพบว่าคุณภาพการสอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงาน (Afza & Nazir, 2014; Bouaziz, 2012; Hua, Hla, & Isa, 2016; Sayyar, Basiruddin, Abdul Rasid, & Elhabib, 2015) แต่ในแง่ของคุณภาพการสอบบัญชีผ่านการนำเสนอ KAMs นั้นยังไม่มีการวิจัยใดศึกษามาก่อน อย่างไรก็ตามเรื่องสำคัญในการตรวจสอบประเด็นค่าสอบบัญชีเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100) ด้วย

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

สมมุติฐานของการวิจัย

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบของการบริหารสินทรัพย์กับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100) สำหรับการเปิดเผย KAMs เรื่องสำคัญในการตรวจสอบต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100) พิจารณาเรื่องมูลค่าของสินค้าคงเหลือ (INVEN) มูลค่าของที่ดินอาคารและอุปกรณ์ (PPE) และค่าใช้จ่ายค้างจ่าย (ACCRUED) ทำให้ผู้สอบบัญชีต้องระมัดระวังในการปฏิบัติงานมากขึ้น (Tangruenrat, 2015) ซึ่งอาจนำไปสู่การเพิ่มต้นทุนของค่าบริการสอบบัญชี ซึ่งงานวิจัยในอดีตนิยมนำค่าสอบบัญชีเป็นตัวแทนของคุณภาพ การสอบบัญชี (Fitriany & Anggraita, 2016; Martinez & Moraes,

2014) สำหรับงานวิจัยของ Elizabeth et al. (2016) พบว่า รายงานผู้สอบบัญชีรูปแบบใหม่ส่งผลกระทบต่อค่าธรรมเนียมในการตรวจสอบ (audit fee) กล่าวคือ การมี KAMs มิได้ทำให้ค่าสอบบัญชีเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และไม่ได้ทำให้คุณภาพการสอบบัญชีและการตอบสนอง ของนักลงทุนเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตามงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ยังมีจำนวนน้อยและผลการวิจัย พบในต่างประเทศ และงานวิจัยนี้คาดว่าประเภท KAMs จะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในบริบทของประเทศไทย ซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างจากต่างประเทศ จึงตั้งสมมุติฐานในการวิจัย ดังนี้

สมมุติฐานที่ 1 (H1): เรื่องสำคัญในการตรวจสอบเรื่องสินค้าคงเหลือ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมุติฐานที่ 2 (H2): เรื่องสำคัญในการตรวจสอบเรื่องที่ดินอาคารและอุปกรณ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมุติฐานที่ 3 (H3): เรื่องสำคัญในการตรวจสอบเรื่องค่าสอบบัญชี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมุติฐานที่ 4 (H4): เรื่องสำคัญในการตรวจสอบเรื่องค่าใช้จ่ายค้างจ่าย มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ (quantity method) มีรายละเอียดคือ งานวิจัยนี้ใช้ข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ปี พ.ศ. 2560-2562 (ไม่นับบริษัทกลุ่ม ประกันภัย สินเชื่อ และธนาคาร) โดยมีจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 226 ตัวอย่าง ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ไม่รวมบริษัทที่ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับ KAMs เนื่องจากไม่สามารถให้ข้อมูลทางบัญชีที่จำเป็นต่อการนำมาวิจัยได้อย่างครบถ้วน รวมทั้งบริษัทที่ไม่เปิดเผยค่าสอบบัญชีในรายงานประจำปีหรือ

แบบฟอร์ม 56-1 ที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วน ในการวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินรวม รายงานประจำปี รายงานผู้สอบบัญชีจากฐานข้อมูล SET SMART และเว็บไซต์ของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อีกทั้ง ปี พ.ศ. 2559 เป็นปีที่กำหนดให้ผู้สอบบัญชีต้องกล่าวถึงเรื่องสำคัญในการตรวจสอบไว้ในหน้ารายงานผู้สอบบัญชี ทั้งนี้ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างและใช้เทคนิคการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression) เพื่อการทดสอบสมมุติฐานในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเภทเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของการบริหารสินทรัพย์ โดยงานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสินค้าคงเหลือ (inventory) ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ (PPE) ค่าสอบบัญชี (audit free) และค่าใช้จ่ายค้างจ่าย (accrual Expenses) ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลที่จัดเป็นสารสนเทศดังกล่าว ในงบแสดงฐานะการเงินประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยใช้ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2560-2562 ซึ่งสถิติพรรณนา (descriptive statistics) ของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แสดงค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกตามรายปี (ดูตาราง 4)

ตาราง 4

สถิติเชิงพรรณนาการวิเคราะห์ข้อมูลปี พ.ศ. 2560-2562

การวิเคราะห์ข้อมูล	Sample	$\bar{X}$	Min	Max	STDEF
KAMs					
1. สินค้าคงเหลือ (INVEN)	226	0.18	0.00	5.00	0.41
2. ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ (PPE)	226	0.68	0.00	27.63	2.64
3. ค่าสอบบัญชี (Audit fees)	226	0.00	0.00	0.01	0.00
4. ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย (ACCRUED)	226	0.16	0.00	27.63	1.85
ผลการดำเนินงานของบริษัท (Performance-SET100)					
1. อัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA)	226	9.13	-6.67	28.37	5.45
2. อัตราส่วนตามแนว Tobin's-Q	226	134,617.04	2,576.00	2,484,438.68	296,985.52
ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี	226	0.97	0.00	1.00	0.16
ประเภทอุตสาหกรรม	226	7.43	1.00	15.00	4.01
ปี	226	2.03	1.00	3.00	0.81
อัตราส่วนผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)	226	14.70	-17.08	64.76	11.24

จากตาราง 4 พบว่า KAMs ของบริษัทไทยในปี พ.ศ. 2560-2562 มีค่าเฉลี่ยของ ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (PPE) จำนวน 0.68 ล้านบาท สินค้าคงเหลือ Inventory (INVEN) จำนวน 0.18 ล้านบาท และค่าใช้จ่ายค้างจ่าย จำนวน 0.16 ล้านบาท โดยมีค่าสูงสุด คือ ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (PPE) และค่าต่ำสุด คือ ค่าสอบบัญชี (audit fee) รวมถึง ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายได้ จำนวน 3.84 ล้านบาท ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ จำนวน 2.64 ล้านบาท ทั้งนี้ ผลการดำเนินงานของบริษัท (Performance-SET100) ประกอบด้วย อัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) มีค่าเฉลี่ย จำนวน 9.13 ล้านบาท อัตราส่วนผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) มีค่าเฉลี่ย จำนวน 14.70 ล้านบาท และอัตราส่วนตามแนว Tobin's Q

– สินทรัพย์รวม (total asset) จำนวน 134,617.04 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ผลการวิจัยวิเคราะห์โดยใช้ Multiple Regression

การวิจัยครั้งนี้ใช้เทคนิคการวิเคราะห์สมการถดถอยในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ถึงผลกระทบของตัวแปรที่สนใจศึกษา ก่อนการวิเคราะห์ผลดังกล่าวงานวิจัยนี้ได้ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรอิสระเพื่อพิจารณาว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์ถึงผลกระทบในทิศทางใดและเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา Multicollinearity หากแต่ละคู่ตัวแปรมีความสัมพันธ์ถึงผลกระทบสูงมาก ซึ่งจะส่งผลให้การแปลผลในการวิจัยผิดพลาด โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (ดูตาราง 5 และตาราง 6)

ตาราง 5

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ KAMS ของการบริหารสินทรัพย์ ต่อผลการดำเนินงาน อัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) และตัวแปรควบคุม ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100) โดยใช้ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2560-2562

Variables	Model 1: ROA				Model 2: ROA			
	Coefficient	P-value	R^2	Adjusted R^2	Coefficient	P-value	R^2	Adjusted R^2
KAMs								
Intercept	8.82***	0.00	0.03	0.01				
1. INVEN	1.58	0.24						
2. PPE	(0.65)**	0.03						
3. Audit fee(M)	1,021.48	0.19						
4. ACCRUED	0.28	0.42						
KAMs_Control Variables								
Intercept					8.36***	0.00	0.14	0.13
KAMs_Auditor					(0.80)**	0.05		
KAMs_Industry					(0.07)***	0.01		
KAMs_Year					0.59**	0.10		
KAMs_ROE					0.14**	0.00		

***ระดับนัยสำคัญที่ระดับ .01 **ระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05 (one-tailed) ตามลำดับ

การวิเคราะห์เรื่องสำคัญในการตรวจสอบของการบริหารสินทรัพย์ต่ออัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) ตาราง 5 เป็นการแสดงผลวิจัยที่ศึกษาผลกระทบระหว่างจำนวนเรื่อง KAMs ประกอบด้วย (1) สินค้าคงเหลือ (INVEN) (2) ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (PPE) (3) ค่าสอบบัญชี (audit fees) และ (4) ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย (ACCRUED) กับผลการดำเนินงาน ได้แก่ อัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) และตัวแปร

ควบคุม ผลการวิจัย พบว่า KAMs มีผลกระทบเชิงบวกกับอัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) ที่ระดับนัยสำคัญที่ระดับ .01 ในขณะที่ ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (PPE) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) ส่วนสินค้าคงเหลือ (INVEN) ค่าสอบบัญชี (audit fees) และ ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย (accrual expenses) มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญ

ตาราง 6

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ KAMS ของการบริหารสินทรัพย์ ต่อผลการดำเนินงาน อัตราส่วนตามแนว Tobin's Q - สินทรัพย์รวม (Total Asset) และตัวแปรควบคุม ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100) โดยใช้ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2560-2562

	Model 3 : Tobin's Q				Model 4 : Tobin's Q			
	Coefficient	P-value	R ²	Adjusted R ²	Coefficient	P-value	R ²	Adjusted R ²
Variables								
KAMs								
Intercept	168,599.30***	0.00	0.04	0.02				
1. INVEN	(58,787.00)	0.41						
2. PPE	19,410.90	0.22						
3. Audit fee(M)	(94,994,839.22)**	0.02						
4. ACCRUED	(9,046.31)	0.63						
KAMs_Control Variables								
Intercept					143,575.38***	0.00	0.00	(0.01)
KAMs_Auditor					(2,213.24)	0.92		
KAMs_Industry					246.12	0.86		
KAMs_Year					943.76	0.96		
KAMs_ROE					(765.12)	0.59		

***ระดับนัยสำคัญที่ระดับ .01 **ระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05 (one-tailed) ตามลำดับ

การวิเคราะห์เรื่องสำคัญในการตรวจสอบของการบริหารสินทรัพย์ต่ออัตราส่วนตามแนว Tobin's Q - สินทรัพย์รวม (total asset)

ตาราง 6 เป็นการแสดงผลวิจัยที่ศึกษาผลกระทบระหว่างจำนวนเรื่อง KAMs ประกอบด้วย (1) สินค้าคงเหลือ Inventory (INVEN) (2) ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (PPE) (3) ค่าสอบบัญชี (audit fees) และ (4) ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย (ACCRUED) กับผลการดำเนินงาน ได้แก่ อัตราส่วนตามแนว Tobin's Q-สินทรัพย์รวม (total asset) และตัวแปรควบคุม ผลการวิจัย พบว่า KAMs เฉพาะค่าสอบบัญชี (Audit Fees) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราส่วนตามแนว Tobin's Q-สินทรัพย์รวม (total asset) ที่ระดับนัยสำคัญที่

ระดับ .01 เท่านั้น นอกนั้น KAMs ด้านอื่นๆ มีผลกระทบอย่างไม่มีนัยสำคัญ

สรุปภาพรวม งานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลกระทบของจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ 4 เรื่อง ประกอบด้วย (1) สินค้าคงเหลือ Inventory (INVEN) (2) ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (PPE) (3) ค่าสอบบัญชี (audit fees) และ (4) ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย (accrual expenses) ต่อผลการดำเนินงานอัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) และอัตราส่วนตามแนว Tobin's Q-สินทรัพย์รวม (total asset) ในภาพรวม พบว่าจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีผลกระทบเชิงบวกกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100) อย่างมีนัยสำคัญ

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่า “เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ” (KAMs) เป็นที่น่ายินดีว่าการเพิ่มย่อหน้า KAMs ในหน้ารายงานผู้สอบบัญชีจะเกิดประโยชน์ต่อบริษัทและนักลงทุน ที่สามารถคาดการณ์ได้ว่าข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานประเด็นเรื่องของการบริหารสินทรัพย์จะส่งผลกับการตัดสินใจของนักลงทุน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Basu (1997), Cheng et al. (1992), Freeman and Tse (1992), Hayn (1995) ซึ่งผู้สอบบัญชีที่มีการเปิดเผย KAMs ทำให้เข้าใจลักษณะทางธุรกิจได้ดีขึ้น และผู้สอบบัญชีต้องระมัดระวังในการปฏิบัติงานมากขึ้น (Tangruenrat, 2015) ทั้งนี้ ในประเทศไทยยังพบว่า สำนักงานสอบบัญชี Big 4 มีการนำเสนอจำนวน KAM ที่มากกว่า Non-big 4 (Tangruenrat, 2017) และงานวิจัยในอดีตพบว่า คุณภาพการสอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงาน (Afza & Nazir, 2014; Bouaziz, 2012; Hua et al., 2016; Sayyar et al., 2015) มีผลกระทบ

เชิงบวกกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100) อย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม เรื่องสำคัญในการตรวจสอบประเด็นค่าสอบบัญชีเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100)

ข้อเสนอแนะ

นักบัญชีควรมีการปรับปรุงและพัฒนาการบัญชีอย่างต่อเนื่องโดยการอบรมเกี่ยวกับวิชาชีพทางด้านบัญชี เพื่อจะทำให้การทำงานด้านการบัญชีได้ข้อมูลที่ถูกต้องและบริหารสินทรัพย์อย่างครบถ้วนตามเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่ผู้สอบบัญชีต้องระบุในรายงานตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อประโยชน์ในการวางแผน การควบคุม และตัดสินใจได้อย่างถูกต้องต่อไป ซึ่งบทความนี้ได้เสนอแนะตัวแปรต่างๆ ตามกรอบแนวคิดของงานวิจัย

References

- Afza, T., & Nazir, M. S. (2014). Audit quality and firm value: A case of Pakistan. *Research Journal of Applied Sciences, Engineering and Technology*, 7(9), 1803-1810.
- Anderson, U., & Wright, W. F. (1988). Expertise and the explanation effect. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 42(2), 250-269.
- Anne, M. T., Jaime, J. S., & Clive S. L. (2016). *Is the expanded model of audit reporting informative to investors? Evidence from the UK*. n.p.
- Basu, S. (1997). The conservatism principle and the asymmetric timeliness of earnings. *Journal of Accounting & Economics*, 24(1), 3-37.
- Bouaziz, Z. (2012). The impact of the presence of audit committees on the financial performance of Tunisian companies. *International Journal of Management and Business Studies*, 2(4), 57-64.
- Cheng, C. A., Hopwood, W. S., & McKeown, J. C. (1992). Non-linearity and specification problems in unexpected earnings response regression model. *Accounting Review*, 67(3), 579-598.
- Christensen, B. E., Glover, S. M., & Wolfe, C. J. (2014). Do critical audit matter paragraphs in the audit report change nonprofessional investors' decision to invest?. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 33(4), 71-93.
- Elizabeth, G., Kay, W. T., Maria, V., & Miguel, M. (2016). *Consequences of changing the auditor's report in the United Kingdom*. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2741174>
- Fitriany, S. V., & Anggraita, V. (2016). Impact of abnormal audit fee to audit quality: Indonesian case study. *American Journal of Economics*, 6(1), 72-78.
- Freeman, R. N., & Tse, S. Y. (1992). A nonlinear model of security price responses to unexpected earnings. *Journal of Accounting research*, 30(2), 185-209.
- Hayn, C. (1995). The information content of losses. *Journal of Accounting and Economics*, 20(2), 125-153.
- Hirshleifer, D., & Teoh, S. H. (2003). Limited attention, information disclosure, and financial reporting. *Journal of Accounting and Economics*, 36(1-3), 337-386.
- Hua, S. C., Hla, D. T., & Isa, A. H. M. (2016). Malaysia financial reporting practices and audit quality promote financial success: The case of Malaysian construction sector. *UNIMAS Review of Accounting and Finance*, 1(1), 36-50.

- International Auditing and Assurance Standards Board. (2013). *Reporting on audited financial statements: Proposed new and revised International Standards on Auditing (ISAs)*. Retrived from <https://www.iaasb.org/publications/reporting-audited-financial-statements-proposed-new-and-revised-international-standards-auditing>
- International Auditing and Assurance Standards Board. (2015a). *Auditor reporting-Key audit matters*. Retrived from <https://www.ifac.org/publications-resources/auditor-reporting-key-audit-matters>
- International Auditing and Assurance Standards Board. (2015b). *International Standard on Auditing (ISA) 701 Communicating key audit matters in the independent auditor's report*. Retrived from <https://www.iaasb.org/publications/international-standard-auditing-isa-701-new-communicating-key-audit-matters-independent-auditors>
- KPMG International Cooperative. (2017). *Key audit matters: Auditor's report snapshot*. Retrived form <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/au/pdf/2017/key-audit-matters-auditor-report-28-march-2017.pdf>
- Lang, M., & Lundholm, R. (1993). Cross-sectional determinants of analyst ratings of corporate disclosures. *Journal of Accounting Research*, 31(2), 246-268.
- Martinez, A. L., & Moraes, A. D. J. (2014). Association between Independent Auditor Fees and Firm Value: A Study of Brazilian Public Companies. *Journal of Modern Accounting and Auditing*, 10(4), 442-450.
- Payne, J. W., Bettman, J. R., & Johnson, E. J. (1993). *The adaptive decision maker*. Cambridge University Press.
- Pricewaterhouse Coopers. (2017). *Enhanced auditor's report: Survey of first year experience in Singapore*. Retrived form <https://www.pwc.com/sg/en/publications/assets/enhanced-auditor-report-201709.pdf>
- Sayyar, H., Basiruddin, R., Abdul Rasid, S. Z., & Elhabib, M. A. (2015). The impact of audit quality on firm performance: Evidence from Malaysia. *Journal of Advanced Review on Scientific Research*, 10(1), 1-19.
- Srijunpetch, S. (2017). Key audit matters in an auditor's report and response of the stock exchange of Thailand. *Journal Accounting Profession*, 13(38), 22-37. [In Thai]
- Tangruenrat, C. (2015). The value of new auditor's report. *Journal Accounting Profession*, 11(31), 26-44. [In Thai]
- Tangruenrat, C. (2017). New auditor's report: The 1st-year experiences. *Journal Accounting Profession*, 13(38), 5-21. [In Thai]